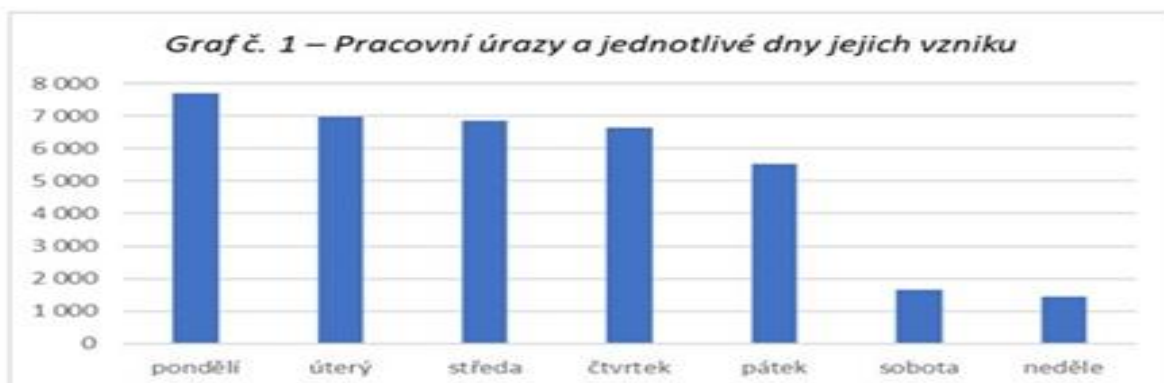

INFORMACE O VÝVOJI PRACOVNÍ ÚRAZOVOSTI V ROCE 2022

Neopominutelnou oblastí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a jistě jednou z těch nejdůležitějších, je péče o oblast pracovní úrazovosti. Také v roce 2022 jí patřila mimořádná pozornost. Zásadní postavení v této oblasti mají místně příslušné odborové organizace – základní organizace OSŽ. Další významnou pomocí je práce svazových inspektorů BOZP a jejich kontrolní činnost nad stavem bezpečnosti práce. V minulém kalendářním roce bylo zaměstnanci oddělení BOZP OSŽ Ú provedeno **440** kontrol, při kterých bylo zjištěno **815** závad a nedostatků na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Hlavním posláním kontrolní činnosti nad stavem BOZP u zaměstnavatelů je to, aby existovala jen bezpečná pracoviště, na kterých nebude docházet k pracovním úrazům a nemocem z povolání. Významný den, který se tematiky pracovních úrazů jako takové dotýká, je 28. duben – Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, vyhlášený Mezinárodní organizací práce jako vzpomínku na ty, kteří zahynuli nebo byli zraněni, právě při výkonu práce. Kontrolní orgány ČR vloni evidovaly přes 40 tisíc pracovních úrazů. Není bez zajímavosti, že nejvíce k pracovním úrazům zpravidla dochází během prvního pracovního dne v týdnu, tedy v pondělí. Druhým rizikovým dnem je úterý a počty pracovních úrazů následně klesají v průběhu týdne.

Z uvedených grafů vyplývá, že nejkritičtější den, pokud jde o pracovní úrazy je pondělí, vždy mezi desátou a jedenáctou hodinou dopolední. Pokud jde o pohlaví, jedná se o muže, pokud o věkovou kategorii, pak jde o věk 21–30 a 41–55 let. Nejčastější příčinou selhání u kategorie 21-30, jde o nedostatek zkušeností a nedostatečnou pozornost při práci. V případě kategorie 41-55, jedná se o podceňování existujících rizik a o nedodržování pravidel BOZP.

Vzhledem k tomu, že Česká republika je průmyslovou zemí, nejčastěji jsou evidovány pracovní úrazy v odvětvích:

- strojírenství (např. nedostatečná ochranná zařízení, nevhodné pracovní postupy)
- stavebnictví (např. při práci ve výškách, při výkopových pracích, nepoužívání osobních ochranných pracovních prostředků)
- silniční nákladní doprava, kurýrní činnosti včetně skladování (např. při dopravních nehodách, při práci s manipulační technikou)
- potravinářství (např. vyřazení bezpečnostních prvků u strojů, nepoužívání osobních ochranných pomůcek a přidělených pomůcek pro práci)
- velkoobchod a maloobchod (např. při manipulaci a skladování zboží).

Je pravdou, že ve srovnání s předchozími léty počet smrtelných pracovních úrazů mírně poklesl, přesto se v loňském roce 83 zaměstnanců nevrátilo z práce domů, ke svým rodinám, dětem.

Od roku 2003 je tento den také Světovým dnem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Po celém světě se v této souvislosti konají v posledním dubnovém týdnu nejrůznější vzpomínková shromáždění, semináře, konference a ceremoniály. Hlavním smyslem toho, že si tento den připomínáme, je poukazovat nutnost zdravého pracovního prostředí a zdůrazňovat význam prevence v oblasti BOZP.

Na základě dostupných informací je zřejmé, že v roce 2022 došlo v ČR celkem k **83** smrtelným pracovním úrazům, v roce 2021 do bylo **88** smrtelných pracovních úrazů, v roce 2020 se stalo celkem **108 smrtelných** pracovních úrazů a v roce 2019 to bylo **95**. Komplexní informace o pracovní úrazovosti v rámci ČR za rok 2022 zatím nejsou k dispozici. Oddělení BOZP OSŽ se v roce 2022 podílelo na šetření a objasňování 1 smrtelného, 16 pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dní a 70 ostatních pracovních úrazů tím, že buď tyto pracovní úrazy přímo šetřilo nebo do jejich šetření různým způsobem vstupovalo, např. odborným poradenstvím, konzultacemi a se svými písemnými stanovisky.

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, i přes svoji nespornou důležitost, bývá v některých případech zaměstnavateli i zaměstnanci stále podceňována. Tato skutečnost může mít v praxi za následek ohrožení zdraví, trvalé poškození zdraví zaměstnanců, případně fatální následky v podobě smrti zaměstnanců, a to z důvodů úrazu v pracovním procesu. Přílišná tolerance k porušování předpisů a pravidel bezpečného chování, nedůsledná, či chybějící kontrolní činnost a mnohdy i podfinancování oblasti BOZP na straně zaměstnavatele, na druhé straně, zažité o roky opakované chování, nesoustředěnost, nepozornost, porušování předpisů na straně zaměstnance, navyšují riziko úrazu v drážním i nedrážním provozu. Částečné selhání či nedostatečná aktivita, může být i na straně základních odborových organizací, právě v zanedbání preventivní péče o členy, zejména nedostatečně zajištěné informování o mechanismech pracovních úrazů – jejich definování, šetření (pokud je OSŽ největší odborovou organizací v místě události/úrazu, se to týká i pomoci nečlenům) a následného procesu jeho odškodňování, a co je velmi důležité, i o nárocích na finanční odškodnění. Tato neznalost se nejvíce může projevit právě ve chvíli, kdy je důležité podpořit své členy a jim i jejich rodinám, zejména při řešení pracovních úrazů s trvalými následky a s následkem smrti, pomoci zajistit důstojné podmínky pro život.

Odborové sdružení železničářů věnuje velkou pozornost činnosti v oblasti pracovních úrazů, především prostřednictvím oddělení BOZP a jeho členů – svazových inspektorů BOZP (v rámci provádění kontrolní činnosti), prostřednictvím odborových funkcionářů na různých stupních odborového řízení i ze strany dobrovolných inspektorů BOZP základních organizací OSŽ. Oddělení BOZP každým rokem předkládá nejvyššímu odborovému orgánu – Ústředí OSŽ materiál pod názvem *„Informace o vývoji pracovní úrazovosti“*, vždy zpětně za uplynulý rok. Předložený písemný materiál si klade za cíl seznámit čtenáře se statistickými údaji o počtu pracovních úrazů v uplynulém roce u zaměstnavatelů, od kterých nám byly údaje prostřednictvím odborových organizací poskytnuty, a které má Odborové sdružení železničářů ve své působnosti, a dále i s nedostatky a problémy, se kterými se svazoví inspektoři setkávají v rámci prováděné kontrolní činnosti u zaměstnavatelů, a dále, při prováděném odborném poradenství a při konzultacích se zástupci odborových orgánů a organizací. Statistická data, která jsou obsahem této informace, vyplývají ze Zpráv o stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a vývoji pracovní úrazovosti za rok 2022, které byly OSŽ předloženy zaměstnavateli na základě požadavků Podnikových kolektivních smluv Správy železnic, státní organizace (dříve SŽDC, s. o.), ČD, a.s. a ČD Cargo, a.s., a z dalších údajů,

poskytnutých i od odborových organizací, tzv., *nedrážních zaměstnavatelů*. Zda je v tomto případě informací dostatek, závisí i na ochotě odborových organizací tyto informace poskytnout nebo na jejich možnostech tyto informace od nedrážních zaměstnavatelů získat. Dalším důležitým zdrojem poznatků v oblasti pracovní úrazovosti jsou závěry z kontrol nad stavem BOZP, které provádí oddělení BOZP OSŽ Ú podle zmocnění uvedeného v ustanovení § 322 odst. 1 zákoníku práce¹, dále to jsou podněty, náměty a stížnosti zaměstnanců a členů OSŽ z jednotlivých základních organizací.

Významným úkolem odborových orgánů, organizací, svazových inspektorů a inspektorů BOZP je soustavné směřování k bezpečnému stavu pracovišť a pracovního prostředí, ve kterých bude výrazně omezen či minimalizován, vznik pracovních úrazů. Z tohoto důvodu je nutné neustále vyvíjet úsilí, které bude směřovat k ideálnímu stavu – tedy bezúrazovosti a zdravému a neohrožujícímu pracovišti, které nebude zdrojem rizikových faktorů, pracovního rizika, úrazů a v neposlední řadě i nemocí z povolání. Kontrolní činnost a následné (a oprávněné) požadavky odborů vůči zaměstnavatelům na striktní dodržování legislativou stanovených požadavků na pracoviště (jeho uspořádání a vybavení), vhodné pracovní prostředí, na bezpečnost strojů, technických zařízení, nástrojů a nářadí, dodržování požadavků na organizaci práce a technologických a pracovních postupů, může pomoci tohoto stavu dosáhnout. Stejný princip, tedy princip preventivně výchovného působení, musí být uplatňován i vůči členům odborových organizací a ostatních zaměstnanců. Je nutné si uvědomit, že každý pracovní úraz představuje buď selhání systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo selhání lidského činitele, nebo kombinaci působení obojího.

Oddělení BOZP OSŽ Ú a jeho svazoví inspektoři v rámci výkonu své kontrolní činnosti nad stavem BOZP i v roce 2022 prověřovali, jakým způsobem zaměstnavatelé ve spolupráci s odborovými organizacemi šetřili smrtelné pracovní úrazy, některé z pracovních úrazů s hospitalizací nad pět dní, a zda dodrželi povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů v oblasti BOZP, zejména z ustanovení § 105 zákoníku práce², a z platných ustanovení nařízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu a vyhotovování záznamu o úrazu – hlášení změn.³ Při vlastním šetření smrtelných pracovních úrazů bylo sledováno jakým způsobem zaměstnavatelé objasňovali příčiny a okolnosti vzniku smrtelného pracovního úrazu, zda tak bylo činěno i za účasti místně příslušné odborové

¹ Zákon č. 262/2006 Sb., v platném znění

² Zákon č. 262/2006 Sb., v platném znění

³ Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., v platném znění

organizace. Důraz byl následně vždy kladen na dosažení co nejvyššího možného odškodnění ze strany zaměstnavatele, pokud to však bylo možné vzhledem k ustanovení právních předpisů a samotnému průběhu pracovního úrazu.

V oblasti pracovní úrazovosti byla prováděna kontrolní činnost oddělením BOZP OSŽ Ú, která byla zaměřena i na způsob vedení základní dokumentace o pracovní úrazovosti. K této dokumentaci patří zejména **Kniha úrazů** (v elektronické či písemné podobě), **Záznamy o úrazu** a **Záznamy o úrazu – hlášení změn**. Důležitým sledovaným faktorem byla účast a zapojení místní odborové organizace do šetření pracovních úrazů a dále to, zda byla místní odborová organizace včas seznámena se samotným vznikem pracovního úrazu. Neméně důležité bylo posuzování, zda zaměstnavatelé, vždy po ukončení šetření pracovního úrazu, přijímají patřičná opatření proti jejich opakování v souladu s požadavky právních předpisů.

Svazoví inspektoři BOZP OSŽ Ú se v roce 2022 přímo podíleli na šetření smrtelných pracovních úrazů a na šetření některých pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dní v působnosti Odborového sdružení železničářů. Zde je nutno opět připomenout, že Odborové sdružení železničářů, jako největší odborová organizace, se podílelo ze zákona i na šetření pracovních úrazů *odborově neorganizovaných* zaměstnanců. Celkem se jednalo o pracovní úrazy a stanovení jejich odškodnění, které, v mnoha případech, bylo navýšeno právě po zásahu svazových inspektorů BOZP a šetření základních organizací.

Na šetření těchto pracovních úrazů se podílely především místně příslušné odborové organizace (ZO OSŽ), ale je nutné i připomenout, že zaměstnavatelé mají podle ustanovení § 105 zákoníku práce výslovnou povinnost objasňovat příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovolí, svědků a za účasti odborové organizace. Z tohoto ustanovení vyplývá pro zaměstnavatele povinnost spolupracovat se ZO OSŽ. V praxi se, bohužel, stále ještě však stává, že zaměstnavatel třeba zapomněl nebo přímo neoznámil pracovní úraz odborové organizaci, případně příslušná odborová organizace nevěnovala šetření a odškodňování pracovního úrazu dostatečnou pozornost, tzn., že odborová organizace rezignovala na svoje zákonné právo a na svůj úkol hájit svého člena. Další skutečností, se kterou jsme se setkali v praxi, je to, že si některé odborové organizace neuvědomovaly fakt, že jako největší odborová organizace u zaměstnavatele musí OSŽ zastupovat i zaměstnance, který není odborově organizován.

Oddělení BOZP OSŽ Ú poskytuje odborné konzultace nebo metodickou pomoc, případně šetření nebo spolupracuje při šetření pracovního úrazu – pomáhá tak svým působením odborovým organizacím OSŽ a zajišťuje odbornou pomoc. Je to jedna z možností, jak prezentovat členům i nečlenům působení odborové organizace a posílit tak její vliv a dobré jméno u zaměstnavatelů a zaměstnanců.

Konkrétní nedostatky a pochybení v oblasti pracovní úrazovosti:

- Zaměstnavatel nesplnil svoji povinnost oznámení pracovního úrazu odborové organizaci.
- Zaměstnavatel nepostupoval v šetření pracovního úrazu zcela správně a neoprávněně navrhoval úplné nebo částečné zproštění své odpovědnosti za pracovní úraz (nesplnění podmínek pro liberaci)
- Zaměstnavatel v některých případech nedodržel stanovený způsob ohlašování pracovních úrazů v souladu se svými vnitřními předpisy.
- Nesprávný postup zaměstnavatele v oblasti šetření pracovního úrazu (neposkytování kopií dokumentace o šetření odborovým organizacím).
- Zaměstnavatel nebo odborová organizace mnohdy nepochopili tzv. objektivní odpovědnost zaměstnavatele za pracovní úraz, příčinnou souvislost mezi porušením právních nebo ostatních předpisů a vznikem škody.
- Odborová organizace se nezapojila do šetření pracovního úrazu, neposkytla komplexní informace o právech a nárocích svým členům.
- Odborová organizace (jako největší odborová organizace u zaměstnavatele) si neuvědomila povinnost zastupování odborově neorganizovaného zaměstnance.
- Odborové organizace v některých případech nedostatečným způsobem hájily oprávněné zájmy postižených zaměstnanců (např. bezdůvodně souhlasily s nedostatečnou výší odškodnění pro postiženého zaměstnance, které navrhl zaměstnavatel).
- V některých případech se projeví i nedostatečné znalosti o způsobu šetření a odškodňování pracovních úrazů u ZO OSŽ.

Pro posouzení úrazu a jeho základního zařazení, zda je či není pracovním, je nutné zásadně vycházet z platných právních předpisů, z judikatury obecných soudů a správně uplatňovat stanovenou definici pracovního úrazu: „*Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona⁴ je*

⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., v platném znění

poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů. Pracovním úkolem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět“. Za smrtelný pracovní úraz je dle stejného zákona, považováno takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky zaměstnanec zemřel nejpozději do 1 roku. V současné době se z hlediska právních předpisů v oblasti BOZP rozdělují pracovní úrazy na smrtelné pracovní úrazy a pracovní úrazy. Ze statistického hlediska se dnes rozdělují na smrtelné, s hospitalizací delší než 5 dnů a ostatní, což udává stanovený formulář Záznamu o úrazu.⁵ V níže uvedených tabulkách jsou přehledy PÚ od posuzovaných drážních zaměstnavatelů s působností Odborového sdružení železničářů:

Přehled o počtu pracovních úrazů v roce 2022

DRUH ÚRAZU	SŽ	ČD	ČDC	CELKEM
smrtelný	0	1	0	1
s hospitalizací delší než 5 dnů	2	2	4	8
ostatní	434	318	165	917
CELKEM	436	321	169	926
četnost pracovních úrazů	2,56	2,36	2,72	-

Přehled o pracovní úrazovosti podle profese (pracovní činnosti) – SŽ

PROFESE	KZAM	POČET ÚRAZŮ	% z celkového počtu úrazů
četař	71144	3	0,69
dělník infrastruktury	93391	1	0,23
diagnostik ŽDC	21497	1	0,23
diagnostik mostních objektů	21498	4	0,92
dozorce výhybek	83142	21	4,82
ekolog	22117	1	0,23
elektrotechnik ŽDC	31698	29	6,65
geodet kartograf ŽDC	31189	18	4,13
hasič	51612	11	2,52
hasič specialista	51616	1	0,23
hasič strojník	51619	5	1,15
hasič technik specialista	51611	7	1,61
hlídač	91522	1	0,23
hospodářsko-správní referent	34394	2	0,46
hradlař-hláskář	83145	1	0,23
IŽD	21297	1	0,23
IŽD-PO	31602	1	0,23
mechanik SZT	72447	3	0,69
mistr	31667	1	0,23

⁵ Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

mistr EE	31693	1	0,23
mistr SZT	31683	5	1,15
mistr tratí	31653	15	3,44
montér tratí	72228	3	0,69
operátor železniční dopravy	41333	2	0,46
opravář kolejových vozidel	72333	4	0,92
pracovník infrastruktury s licenci strojvedoucího	81805	18	4,13
pracovník údržby a oprav SZT	71146	2	0,46
pracovník údržby a oprav tratí	71148	103	23,62
provozní pracovník v přípravě	43240	6	1,38
referent správy majetku	34219	1	0,23
reprodukční fotograf	73442	1	0,23
rozpočtář	34337	1	0,23
samostatný technik - SSZT	31139	1	0,23
signalista	83135	24	5,51
správce EE	31649	1	0,23
správce POS	31646	1	0,23
správce tratí	31645	1	0,23
správce železničních stanic	51531	2	0,46
staniční dozorce	83141	9	2,06
systémový inženýr	21328	1	0,23
systémový specialista	21296	13	2,98
technický dozor investora	21431	2	0,46
traťový dělník obchůzkář	93399	3	0,64
uklízeč	91321	2	0,46
vedoucí odboru	13187	1	0,23
vedoucí provozního střediska EE	13244	1	0,23
vedoucí provozního střediska tratí	13242	1	0,23
vedoucí provozního střediska SZT	13243	2	0,46
vedoucí provozního střediska infrastruktury POS	21422	1	0,23
vedoucí technik specialista	31516	3	0,69
velitel družstva	51699	5	1,49
vrchní mistr SZT	31682	1	0,23
vrchní mistr tratí	31652	6	1,38
vrchní správce POS	21464	2	0,46
výhybkář	83137	4	0,92
výpravčí	31606	52	11,93
zámečník infrastruktury	72226	4	1,91
závorář	83143	2	0,42
CELKEM		436	100

Přehled o pracovní úrazovosti u profesí (pracovních činností) – ČDC

PROFESE	KZAM	POČET ÚRAZŮ	Četnost PÚ na 100 zam.
---------	------	----------------	------------------------

strojířenský technik	31159	1	11,11
agent PPS	33312	1	1,33
skladník	43210	1	4,55
strojmistr	43230	1	1,18
vozový disponent	43234	2	0,83
svářeč	72121	5	5,43
opravář kolejových vozidel	72332	24	4,91
provozní elektrikář	74110	1	25
elektromechanik	74122	6	4,72
kontrolor, diagnostik	75430	1	3,70
strojvedoucí	83112	31	1,98
strojvedoucí v přípravě	83118	4	5
vedoucí posunu	83121	42	7,41
posunovač	83122	32	6,64
tranzitér	83125	2	5,41
tranzitér-připravář	83126	4	3,85
dozorce	83127	1	2,12
vozmistr	83329	7	1,52
řidič	83331	1	7,14
manipulační dělník	93339	2	4,08
CELKEM		169	2,72

Přehled o pracovní úrazovosti u profesí (pracovních činností) – ČD

PROFESE	KZAM	POČET ÚRAZŮ	% z celkového počtu úrazů
vlakvedoucí osobních vlaků	51121	124	38,63
strojvedoucí	83112	68	21,18
mechanik kolejových vozidel	72341	34	10,59
vedoucí posunu	83132	21	6,54
elektromechanik	72427	14	4,36
vozmistr kolejových vozidel	72247	9	2,80
posunovač	83136	7	2,18
průvodčí osobních vlaků-steward	51122	6	1,87
Osobní pokladník	42143	6	1,87
četař	72239	4	1,25
Průvodčí osobních vlaků	51122	3	0,93
vlakový revizor	41332	3	0,93
skladník přepravy	41315	3	0,93
tranzitér přípravář	83138	3	0,93
steward SC Pendolino, railjet	51125	2	0,62
provozní zámečník	72223	2	0,62
zámečník kolejových vozidel	72343	2	0,62
mechanik elektronických zařízení	72432	2	0,62
vedoucí steward SC Pendolino, railjet	51124	1	0,31

soustružník kovů	72231	1	0,31
skladištní dozorce	41318	1	0,31
referent správy majetku a marketingu	34219	1	0,31
strojmistr	31628	1	0,31
inženýr železniční dopravy	31602	1	0,31
signalista	83135	1	0,31
ředitel odboru GŘ	12272	1	0,31
CELKEM		321	100

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – SŽ

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
do 30 let	63	14,45
31–40 let	64	14,68
41–50 let	140	32,11
nad 50 let	169	38,76
CELKEM	436	100

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – ČDC

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
do 30 let	29	17,2
31–40 let	29	17,2
41–50 let	38	22,5
nad 50 let	73	43,2
CELKEM	169	100

Přehled pracovní úrazovosti podle věku zaměstnanců – ČD

VĚK	POČET	% z celkového počtu úrazů
do 30 let	73	22,74
31–40 let	35	10,90
41–50 let	105	32,71
nad 50 let	109	33,64
CELKEM	321	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle doby trvání pracovního poměru u SŽ

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PÚ	% z celkového počtu úrazů
do 1 roku	45	10,32
1–2 roky	38	8,71
2–5 let	64	14,68
5–10 let	80	18,35
10–20 let	45	10,32
20–30 let	91	20,87
nad 30 let	73	16,74
CELKEM	436	100

Přehled pracovní úrazovosti podle délky pracovního poměru u ČDC (ČD)

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PÚ	% z celkového počtu úrazů
do 1 roku	19	11,2

1–2 roky	15	8,9
2–5 let	29	17,2
5–10 let	22	13,0
10–20 let	18	10,7
20–30 let	33	19,5
nad 30 let	33	19,5
CELKEM	169	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle délky pracovního poměru u ČD

DÉLKA PRACOVNÍHO POMĚRU	POČET PŮ	% z celkového počtu úrazů
do 1 roku	19	5,92
1–2 roky	19	5,92
2–5 let	65	20,25
5–10 let	42	13,08
10–20 let	41	12,77
20–30 let	63	19,63
nad 30 let	72	22,43
CELKEM	321	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u SŽ

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	%
6–12 hod	287	65,83
12–18 hod	93	21,33
18–24 hod	40	9,17
0–6 hod	16	3,67
celkem	436	100

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u ČDC

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	%
6–12 hodin	79	46,7
12–18 hodin	30	17,8
18–24 hodin	37	21,9
0–6 hodin	23	13,6
CELKEM	169	100,0

Přehled pracovní úrazovosti podle času vzniku úrazu u ČD

ČAS VZNIKU	POČET ÚRAZŮ	%
6–12 hodin	119	37,07
12–18 hodin	89	27,73
18–24 hodin	63	19,63
0–6 hodin	50	15,58
CELKEM	321	100,0

K dalším společnostem, u kterých se pravidelně sleduje stav pracovní úrazovosti, jsou zaměstnavatelské subjekty, nacházející se mimo tzv. drážní zaměstnavatele. Jedná se o subjekty, ve kterých má OSŽ svoji odborovou působnost a své členy, a kde oblast bezpečnosti

a ochrany zdraví při práci bývá často prováděna u těchto společností tzv. dodavatelským způsobem (outsourcing). Oddělení BOZP OSŽ Ú i zde požádalo místně příslušné odborové organizace (ZO OSŽ) k zaslání podkladů k pracovní úrazovosti za rok 2022. Níže jsou v tabulce uvedeny údaje od odborových organizací, které nám do stanoveného termínu poskytly požadované podklady.

Celkový přehled úrazovosti v roce 2022 u nedrážních společností

SPOLEČNOST	POČET PÚ OSTATNÍ/SMRTELNÉ	POČET ZAMEŠKANÝCH PRACOVNÍCH DNŮ	POČET ZAMĚSTNANCŮ
AŽD Praha s.r.o.	47/0	839	1732
CZ LOKO a.s.	34/0	3064	634
ČD travel, s.r.o.	0/0	0	8
DPMB, a.s.	-	-	-
Dopravní zdravotnictví, a.s.	2/0	624	1050
DPOV Přerov, a.s.	9/0	227	578
Drážní úřad Praha	0/0	0	110
Elektrizace železnic Praha, a.s.	15/0	968	670
OHLA ŽS, a.s.	16/0	1101	1177
Pars nova, a.s., Šumperk	14/0	1639	755
Rail Cargo Operator-CSKD, s.r.o.	0/0	0	87
RYKO, a.s., Děčín	78/0	1055	363
Skanska ŽS, a.s. Praha	28/0	445	1678
Signal Mont, s.r.o.	9/0	50	80
Střední škola technická a obchodní, Olomouc	1/0	38	81
TSS, a.s., Praha	1/0	17	-
ŽPSV, a.s., Uherský Ostroh	10/0	551	347
Odborové sdružení železničářů	0/0	0	46
CELKEM	264/0	10618	9396

Dobrou zprávou je to, že se v loňském roce u těchto společností nestal ani jeden smrtelný pracovní úraz. Jako objektivní statistický ukazatele o stavu pracovní úrazovosti slouží tzv. četnost pracovních úrazů. Tzv. úrazová četnost uvádí počet pracovních úrazů na 100 zaměstnanců, resp. kolik zaměstnanců ze 100 průměrně utrpělo pracovní úraz. Tento údaj však můžeme porovnávat pouze u těch společností, které nám jej poskytly. Četnost pracovních úrazů není nikdy přímo závislá na počtu zaměstnanců, ale opakující se příčiny mohou napovědět o skutečném zdroji tohoto jevu – porušování bezpečnostních předpisů, nepoužívání přidělených

OOPP, nevhodné pracovní a technologické postupy, případně přílišná kumulace profesí apod. I zde je místo na činnost a zaměření místních odborových organizací a jejich následnou spolupráci se zaměstnavatelem, která, ve svém důsledku, může statistická data v budoucnosti kladně ovlivnit. V každém případě jsou statistická data užitečným zdrojem informací a dávají možnost následnému rozboru a přijímání opatření proti opakování pracovních úrazů. Podle ustanovení § 105 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, je zaměstnavatel povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů. Zde je nutno připomenout i právo odborových organizací kontrolovat, jaká opatření proti opakování pracovních úrazů zaměstnavatel přijal, a zda vůbec nějaká opatření přijal.

Potřebné zaměření činnosti odborových organizací v oblasti pracovní úrazovosti:

- Podílet na šetření pracovního úrazu neodkladně – ihned po jeho vzniku,
- při šetření nejen spolupracovat se zaměstnavatelem, ale zároveň jej kontrolovat,
- poskytnout okamžitou a účinnou pomoc poškozenému, jeho případně blízkým,
- důsledně hájit poškozeného nebo pozůstalé v procesu odškodňování pracovního úrazu,
- vyžadovat a kontrolovat přijímání opatření proti opakování se pracovního úrazu,
- upozorňovat na možné příčiny opakování pracovních úrazů, trvat na odstraňování nedostatků, případně
- preventivní působení na zaměstnance,
- metodická činnost (poučení poškozeného o právech, povinnostech a způsobu odškodnění),
- školení odborníků na danou tematiku z řad členů ZO OSŽ.

V oblasti pracovní úrazovosti má zcela zásadní význam tzv. *systém prevence rizik*. Tento systém vyžaduje důsledné plnění legislativou stanovených povinností ze strany zaměstnavatele, tj. povinnost vytvářet bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky. Prevencí rizik se pak rozumějí všechna opatření zaměstnavatele, která jsou v souladu s právními a ostatními předpisy, a které mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo alespoň neodstranitelná reálná rizika minimalizovat. Zaměstnavatel toto zajišťuje především tím, že organizuje BOZP na svých pracovištích a přijímáním opatření

k předcházení rizikům. Aby tento systém prevence rizik mohl dobře fungovat, je nutná i spolupráce odborové organizace, nejlépe prostřednictvím pověřeného a vyškoleného zástupce ve výše zmiňované oblasti, který je zároveň specializován i na šetření pracovních úrazů. Tento *inspektor BOZP* pak může být dostatečně pevnou oporou jak své ZO OSŽ, tak i úrazem postiženému zaměstnanci a jeho rodinným příslušníkům.